

Projekt

Wnioskodawca

Wójt Gminy Świerzno

Uchwała Nr
Rady Gminy Świerzno
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Świerzno na lata 2018 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875, 2232) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 60, 697, 1292, 2217)) Rada Gminy Świerzno uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Świerzno na lata 2018 - 2020 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXXI/197/2017 Rady Gminy Świerzno z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia "Gminnego Programu Wspierania Rodziny" w Gminie Świerzno na lata 2018 - 2020.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świerzno.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

Joanna Luczyszyn
bez zastrzeżeń pod
współdaniem formuły program

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 60, 697, 1292, 2217) Rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminny program wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony także ze względu na dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodzin przewyższających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Wobec powyższego przyjęcie niniejszej uchwały uznać należy za konieczne i uzasadnione.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Świerzno na lata 2018 – 2020

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wstęp

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka. To w niej dzieci uczą się najważniejszych zasad obowiązujących w grupie i społeczeństwie. Poprzez kontakt z rodzicami i rodzeństwem uczą się norm i zasad życia społecznego. Rodzina zapewnia opiekę i bezpieczeństwo, przekazuje tradycje rodzinne, narodowe, religijne. Jest grupą, w której relacje i interakcje oparte są na intymnym związku, wzajemnym uczuciu, współodpowiedzialności za wszystkich członków rodziny. Na prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma wpływ wiele czynników. Wśród nich możemy wyróżnić:

- 1) zespół warunków bytowych (pozwalają na zaspokojenie potrzeb biologicznych, rozwojowych dziecka),
- 2) czas pracy i czas wolny rodziców (jak długo pracują?, ile mają czasu wolnego i ile z niego poświęcają dziecku?),
- 3) poziom społeczno-kulturalny rodziców, umiejętności wychowawcze, wykształcenie, aktywność społeczna i kulturowa, stosunek do świata wartości, światopogląd, zasady moralne,
- 4) zgodne pożycie rodziców,
- 5) właściwa organizacja życia rodzinnego.

Zazwyczaj pierwszym symptomem nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny są pojawiające się problemy w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Rodzice nie są w stanie zabezpieczyć podstawowych potrzeb dzieci zarówno w zakresie potrzeb materialnych jak i potrzeb emocjonalnych. W efekcie nie radzą sobie z wychowaniem dzieci, co przejawia się w coraz częściej występujących u dzieci problemach zdrowotnych, psychologicznych i wychowawczych. Dlatego też bardzo ważne jest udzielanie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze wsparcia. Powinno mieć ono postać planowych działań, które mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej podstawowych funkcji. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Niniejszy Program uwzględnia działania, które w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy przyjąć do realizacji, w celu wsparcia rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Świerzno i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

2. Podstawa prawna

1. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020, zwany dalej „Programem” opracowano w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 60 z późn. zm.)

2. Zadania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2017 r. poz.1769 z późn. zm.)

2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)

3) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.487 z późn. zm.)

4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn.zm.)

5) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.1817 z późn. zm.)

6) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świerzno na lata 2013 - 2018 przyjęta uchwałą Nr XXX/226/2013 Rady Gminy Świerzno z dnia 30 października 2013 r.

7) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860)

3. Użyte w Programie określenia

1) **asystent rodziny** - to osoba, która zajmuje się zawodowo wspieraniem rodziny aby w przyszłości samodzielnie potrafiła ona pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin ten został wprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem osoby towarzyszącej komuś, współobecnej, pomagającej, będącej w pogotowiu. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci,

2) **rodzina dysfunkcyjna** - to taka, która nie spełnia swojej funkcji. Poprzez zaburzone relacje, role czy komunikację nie zapewnia swoim członkom prawidłowego rozwoju i funkcjonowania społecznego.

3) piecza zastępcza – to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Formy rodzinne pieczy zastępczej to:

- rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna),
- rodzinny dom dziecka.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- regionalna placówka opiekuńczo- terapeutyczna,
- interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

4) rodzina wspierająca – to taka, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m. in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy. W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

5) placówki wsparcia dziennego – to placówki wspierające rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- a) opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze),
- b) specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, socjalizacyjne dla młodzieży),
- c) pracy podwórkowej realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych (działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

Placówki współpracują z rodzinami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

4. Adresaci programu

Program adresowany jest do dzieci i rodzin, które z różnych przyczyn wymagają wsparcia społecznego, zwłaszcza do:

- rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci wymagających zapewnienia opieki i wychowania poza rodziną biologiczną,
- dzieci i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych przemocą,
- placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin zastępczych, rodzin wspierających,
- instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką rodziny.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

Założenia Programu w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Świerzno oraz osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Przy realizacji Programu współpracować winny w szczególności:

1) podmioty publiczne:

- właściwe stanowiska Urzędu Gminy Świerzno,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- przedszkola i szkoły,
- Biblioteka Publiczna,

2) podmioty niepubliczne:

- kluby i organizacje sportowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,

3) samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym, i inne:

- Komenda Powiatowa Policji,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Zakłady opieki zdrowotnej,
- Sąd Rejonowy w Kamieniu Pomorskim.
- Prokuratura Rejonowa w Kamieniu Pomorskim

W realizacji swoich zadań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Tabela 1. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Świerzno

<p>1. Urząd Gminy w Świerznie, 72 - 405 Świerzno</p>	<p>Dowozy dzieci do szkół, przyznawanie i wypłacanie stypendiów.</p>
<p>2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie Świerzno 13, 72-405 Świerzno</p>	<p>Praca socjalna, Karta Dużej Rodziny, Zachodniopomorska Karta Rodziny i Seniora, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, organizowanie i uczestnictwo w imprezach kulturalnych.</p>
<p>3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie, Świerzno 22, 72-405 Świerzno</p>	<p>Wsparcie psychologiczne, przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci, młodzieży poradnictwo psychologiczne, prawne, świetlice środowiskowe, - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu; - przeciwdziałanie przemocy; - utrzymanie punktu terapeutycznego.</p>
<p>4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świerznie, Świerzno 22, 72-405 Świerzno</p>	<p>Wsparcie i pomoc rodzinom w przewyciężeniu problemu przemocy.</p>
<p>5. Placówki oświatowo - wychowawcze z terenu gminy Świerzno: ←3 szkoły podstawowe; ←1 gimnazjum; ←3 punkty przedszkolne;</p>	<p>Działalność edukacyjno - wychowawcza, psychologiczno - edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych</p>

W Gminie Świerzno funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony powyższych instytucji. Są to zarówno poradnictwa jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami

kryzysowymi, nałogami itp. Instytucje wspierają i pomagają, w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

Rozdział II. Charakterystyka Gminy Świerzno

Gmina Świerzno jest położona w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Świerzno jest gminą wiejską. Obszar gminy stanowią wsie: Będzieszewo, Chomino, Ciesław, Dąbrowa, Duniewo, Gostyniec, Gostyń, Jatki, Kaleń, Kępica, Krzemykowo, Krzepocin, Margowo, Osiecze, Redliny, Rybice, Starza, Stuchowo, Sulikowo, Świerzno, Trzebieradz, Ugory. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Świerzno, położona w centralnej części gminy. Na terenie gminy położonych jest 22 miejscowości.

Ludność gminy wg stanu na dzień 31.12.2017 r. liczyła 4 185 osób.

Tabela 2. Mieszkańcy Gminy Świerzno według grup wiekowych dane za 2017 r.

Płeć/wiek	Kryterium	Liczba
KOBIETY		
Wiek 0 – 17	Rocznik 2000 - 2017	401
Wiek 18 - 59	Rocznik 1958 - 1999	1.225
Wiek 60 lat i więcej	Rocznik 1957 i mniej	490
RAZEM		2.116
MĘŻCZYŹNI		
Wiek 0 – 17	Rocznik 2000 - 2017	423
Wiek 18 - 64	Rocznik 1953 - 1999	1.441
Wiek 65 lat i więcej	Rocznik 1956 i mniej	205
RAZEM		2.069
OGÓLEM		4.185

Rozdział III. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2016-2017.

W 2016 r. ze świadczeń pomocy społecznej w tut. OPS korzystało 187 rodzin, natomiast w 2017 r. 179 rodzin. Populacja rodzin korzystająca z pomocy społecznej jest zróżnicowana zarówno pod względem struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, jak również obszarów problemowych określanych mianem dysfunkcji rodziny. Mówiąc o przyczynach trudnej sytuacji życiowej osób zgłaszających się o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerznie konieczne jest przeanalizowanie danych ilościowych dotyczących udzielonej pomocy mieszkańcom Gminy Świerzno w latach 2016-2017.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom w latach 2016-2017

Powody objęcia pomocą społeczną	Liczba rodzin w 2016 r.	Liczba rodzin w 2017 r.
Bezrobocie	63	76
Ubóstwo	53	36
Niepełnosprawność	42	46
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	17	14
niepełne rodziny	8	5
rodziny wielodzietne	9	9
Długotrwała, ciężka choroba	12	7
Alkoholizm	0	0
Bezdomność	0	0
Trudności po zwolnieniu z ZK	0	0
Przemoc w rodzinie	0	0
Narkomania	0	0
Razem	187	179

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest bezrobocie a w następnej kolejności: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwała lub ciężka choroba. Bezradność w sprawowaniu opieki

ma różne źródła. Wśród nich jest bezrobocie jednego z rodziców lub obojga, a co za tym idzie, niskie dochody, które nie pozwalają na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, trudne warunki mieszkaniowe. Innym powodem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych jest brak umiejętności wychowawczych, często wyniesione z domu nieprawidłowe wzorce, niewłaściwe relacje w rodzinie. Najwięcej krzywdy w rodzinach dysfunkcyjnych doświadczają dzieci.

W 2014 roku w celu zapewnienia bezpieczeństwa, 4 dzieci trafiło do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Rok 2014 był pierwszym rokiem, w którym ze środków własnych Gminy Świerzno poniesiono 10% wydatków na opiekę i wychowanie w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Natomiast już w 2016 roku za dzieci umieszczone w 2014 roku poniesiono 50% wydatków na opiekę i wychowanie. Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej i pieczy zastępczej oraz poniesione koszty.

Tabela 4. Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej i pieczy zastępczej w latach 2016-2017

Kategorie wydatków	Ilość dzieci w 2016 r.	Ilość dzieci w 2017 r.	Wydatki poniesione w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej w 2016 r.	Wydatki poniesione w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej w 2017 r.
Współfinansowanie pobytu dzieci w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej	5	5	152 918 zł	135 455 zł
Współfinansowanie pobytu dzieci w Rodzinnej Pieczy Zastępczej	4	4	7 155 zł	6 270 zł
Razem:	9	9	160 073 zł	141 725 zł

Od 01.08.2013 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świerznie zatrudniony został asystent rodziny.

Tabela 5. Dane dotyczące rodzin współpracujących z asystentem rodziny w latach 2016-2017 r.

Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:		2016 r.	2017 r.
		19	12
1.	Do 3 miesięcy	1	2
2.	Powyżej 3 do 12 miesięcy	2	3
3.	Powyżej 1 roku	16	7
4.	Przeciętny czas pracy z rodziną 1*)	19	3

5.	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	7	5
6.	Ze względu na osiągnięcie celów	4	4
7.	Ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0
8.	Ze względu na brak efektów	3	0
9.	Ze względu na zmianę metody pracy	0	0
10.	Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny 2*)	19	20
11.	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	86	87

1*) Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną podaje się w miesiącach z dokładnością do jednego miesiąca, wykazując miesiąc rozpoczęty jako miesiąc pełny.

2*) Narastająco od początku roku. Każda rodzina korzystająca z pomocy asystenta wykazywana jest tylko jeden raz.

Identyfikowanie rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych będzie odbywało się poprzez:

- wywiad środowiskowy,
- pracę socjalną, polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań w wychowywaniu dzieci,
- ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym oraz konsultacjach ze specjalistami, pedagogami, psychologiem w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcje rodziny.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ww. ustawa wskazuje, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Nowe wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m. in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępności dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m. in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W ramach jego rodziny z terenu Gminy Świerżno będą mogły skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc

koordynować będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie opracowanie katalogu możliwej pomocy i występowanie „do odpowiednich podmiotów, w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia”.

Rozdział IV. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 dokonano analizy SWOT.

Tabela 6. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, - kompetentna stale doskonaląca umiejętności kadra podmiotów działających na rzecz rodziny, ogólnie dostępna oferta pomocy rodzinie, - dostępność do bezpłatnego poradnictwa realizacja programów osłonowych i profilaktycznych, - zabezpieczenie w budżecie gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, - wspieranie rodzin przez asystenta rodziny, doświadczenie w realizacji programów i projektów skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - działalność organizacji pozarządowych, - bezpłatna komunikacja miejska dla dzieci realizujących obowiązki szkolny 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna wiedza mieszkańców na temat form wsparcia i instytucji działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, - niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej, - zjawisko marginalizacji jako przyczyna wielu problemów społecznych, - brak nawyków i niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, - niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych, - niedostatecznie sprawny system informacji i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej, poprzez prowadzenie kampanii informacyjnej, upowszechnianie ulotek - rozwój innowacyjnych metod wsparcia rodziny w pracy asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego, - wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz dziecka i rodziny - wykorzystanie zasobów i potencjału organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, - osłabienie się funkcji opiekuńczej rodziny rozszerzenie zjawisk patologicznych np. agresja, przemoc, uzależnienia, - spadek aktywności organizacji pozarządowych w działaniach na szczeblu pomocy społecznej - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny w sytuacjach kryzysowych

Rozdział V. Część programowa

1. Aktualne uwarunkowania i kierunki polityki społecznej

Wprowadzenie w Polsce reformy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną było koniecznością z uwagi na nowe uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, a także konieczność zmiany systemu opieki nad dzieckiem osieroconym i zaniedbywanym wychowawczo, który od okresu powojennego aż do roku 1999, skoncentrowany był głównie na systemie instytucjonalnym. Aktualne uwarunkowania wskazują, że działania z zakresu polityki społecznej na poziomie samorządu lokalnego oraz administracji rządowej, winny być zorientowane na wspieranie i reintegrację rodziny. Takie podejście to kluczowy element polityki społecznej w większości krajów europejskich i na świecie. Obecnie działania zorientowane są na reintegrację rodziny – czyli planowego procesu odbudowywania więzi w rodzinie, w której na skutek kryzysu więzi te zostały zerwane lub nadwyrężone. Z uwagi na indywidualność rodziny i jej problemy, proces reintegracji rodziny jest najtrudniejszym wyzwaniem dla społeczności lokalnych. U podstaw Programu leży powszechne uznanie, iż udzielając wsparcia dziecku oraz rodzinie w ramach lokalnego systemu - należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do wychowania w rodzinie naturalnej. Należy mieć na względzie również fakt, iż rodzina sama w sobie jest najwyższą wartością.

2. Cel główny

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodzin biologicznych oraz wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

3. Cele szczegółowe

- 1) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny,
- 2) poprawa funkcjonowania rodziny, warunków dla rozwoju dziecka i wzmocnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- 3) podejmowanie działań interdyscyplinarnych, mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych już istniejących,
- 4) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się wspieraniem rodziny.

Tabela 7. Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Lp.	Działanie	Zakładane rezultaty	Wskaźnik/Miernik	Termin realizacji	Podmiot realizujący
1.	Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom wymagającym wsparcia	Poprawa sytuacji rodzinnej	Liczba rodzin objętych pomocą	2018 - 2020	OPS Świerzno
2.	Realizacja wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania „ na lata 2014-2020”	Wzrost liczby dzieci korzystających z pomocy w formie obiadów. Poprawa zasad znajomości prawidłowego żywienia dzieci . Wzrost zainteresowania rodziców kwestiami racjonalnego żywienia dzieci	Liczba dzieci objętych dożywianiem	2018 - 2020	OPS Świerzno
3.	Realizacja innych rodzajów pomocy finansowej dla rodzin z dziećmi	Wzrost liczby uczniów objętych pomocą w formie: stypendium szkolnego, wyprawki szkolnej. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin najuboższych. Poprawa sytuacji materialnej uczniów, którzy przejściowo znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej w wyniku zdarzenia losowego	Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Liczba rodzin korzystających z Programu 500+. Liczba uczniów pobierających stypendia i wyprawki.	2018 - 2020	OPS Świerzno UG Świerzno
4.	Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego dzieciom	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, wydatki poniesione w związku z umieszczeniem dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2018 - 2020	OPS Świerzno

Tabela 8. Cel szczegółowy 2: Poprawa funkcjonowania rodziny, warunków dla rozwoju dziecka i wzmocnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej

Lp.	Działanie	Zakładane rezultaty	Wskaźnik/Miernik	Termin realizacji	Podmiot realizujący
1.	Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	Wzrost umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2018 - 2020	OPS Świerzno
2.	Zwiększenie dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach gdzie można uzyskać pomoc	Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi	Liczba podmiotów świadczących pomoc w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego	2018 - 2020	UG Świerzno OPS Świerzno
3.	Rozwijanie systemu ulg poprzez promocje i realizację programu Karta Dużej Rodziny oraz Karta Seniora i Zachodniopomorska Karta Dużej Rodziny	Objęcie pomocą rodzin wielodzietnych	Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	2018 - 2020	UG Świerzno OPS Świerzno
4.	Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego	Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania, pomocy w nauce i rozwoju zainteresowań	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci. Liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego	2018 - 2020	OPS Świerzno Organizacje pozarządowe
5.	Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci i młodzieży w różnych formach	Poprawa organizacji czasu wolnego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia	Liczba różnych form organizacji czasu wolnego Liczba uczestników wypoczynku	2018 - 2020	OPS Świerzno Biblioteka Publiczna Organizacje pozarządowe Placówki oświatowe
6.	Działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy	Podjęcie pracy przez członków rodziny	Liczba osób biorących udział w programach, projektach i szkoleniach	2018 - 2020	OPS Świerzno PUP Organizacje pozarządowe

7.	Promowanie właściwych postaw w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczej i podejmowanie działań w celu poprawy jakości relacji w rodzinie	Nabycie umiejętności w poprawnym wypełnianiu ról rodzicielskich	Liczba uczestników spośród rodzin objętych asystenturą biorących udział w warsztatach, terapiach, programach korekcyjno-edukacyjnych, projektach	2018-2020	OPS Świerzno
8.	Podejmowanie działań zmierzających do utworzenia rodzin wspierających poprzez kampanie informacyjne, edukacyjne, upowszechnianie ulotek	Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Liczba rodzin wspierających rodziny przeżywającej trudności	2018 - 2020	OPS Świerzno UG Świerzno
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez powoływanie zespołów ds. okresowej oceny. W skład zespołu wchodzi: - asystent rodziny, pracownik socjalny, kurator, pedagog	Wspólne poszukiwanie rozwiązań dla sytuacji trudnych, kryzysowych, co pozwoli w znalezieniu optymalnych rozwiązań służących rodzinie.	Liczba rodzin objętych monitoringiem	2018 - 2020	OPS Świerzno
10.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny poprzez wizyty w środowisku, kontakt z placówkami oświaty, pracownikiem socjalnym	Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci. Wzrost poczucia bezpieczeństwa u dzieci.	Liczba rodzin objętych monitoringiem	2018-2020	OPS Świerzno Placówki oświatowe

Tabela 9. Cel szczegółowy 3: Podejmowanie działań interdyscyplinarnych, mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych już istniejących

Lp.	Działanie	Zakładane rezultaty	Wskaźnik/Miernik	Termin realizacji	Podmiot realizujący
1.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w obszarze uzależnienia, przemocy w rodzinie i niepełnosprawności	Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi problemami społecznymi. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	Liczba osób objętych terapią Liczba osób korzystających ze wsparcia Liczba osób objętych procedurą Niebieski Karty Liczba osób dorosłych objętych terapią Liczba dzieci objętych terapią	2018 - 2020	GKRPA, OPS Świerzo, Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Policja, Organizacje pozarządowe
2.	Wsparcie rodzin z problemem przemocy oraz różnego rodzaju uzależnieniami(alkohol, narkotyki itp.) poprzez organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej	Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z problemami	Liczba grup wsparcia, grup samopomocowych Liczba osób korzystających ze wsparcia Liczba realizowanych programów	2018 - 2020	OPS Świerzo Organizacje pozarządowe, GKRPA, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych
3.	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym	Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich	Liczba realizowanych programów Liczba uczestników programów profilaktycznych	2018 - 2020	Placówki oświatowe, OPS Świerzo, UG Świerzo Organizacje pozarządowe

Tabela 10. Cel szczegółowy 4: Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się wspieraniem rodziny

Lp.	Działanie	Zakładane rezultaty	Wskaźnik/Miernik	Termin realizacji	Podmiot realizujący
1.	Organizowanie konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie	Zwiększenie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych poprzez udział w szkoleniach, kursach, warsztatach	Liczba zrealizowanych konferencji, warsztatów, seminariów Liczba uczestników Liczba podmiotów realizujących konferencje, warsztaty, seminaria	2018 - 2020	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, Organizacje pozarządowe, PCPR, OPS Świerzno ,UG Świerzno
2.	Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez umożliwienie udziału w superwizjach	Zapobieganie wypaleniu zawodowemu	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba superwizji zewnętrznych oraz liczba ich uczestników, świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich	2018 - 2020	UG Świerzno, OPS Świerzno, organizacje pozarządowe, Punkt konsultacyjny osób uzależnionych

Rozdział VI. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 będą:

- środki finansowe z budżetu gminy,
- dotacja z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacja z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programy rządowe z zakresu wspierania rodziny,
- środki Unijne w tym (Europejski Fundusz Społeczny),
- środki pozyskane w ramach konkursów dotacyjnych,
- środki pozyskiwane z innych źródeł.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

Rozdział VII. Monitoring programu

Monitoring Programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkie działań opisanych w niniejszym Programie. Koordynatorem realizacji Programu będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie. Monitoring Programu będzie odbywał się na bieżąco, równoległe z realizacją poszczególnych działań, przy współpracy realizatorów. Uzyskane dane umożliwią ocenę stopnia realizacji Programu oraz zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających potrzeb. Sprawozdanie z realizacji Programu będzie sporządzane w terminie do końca marca danego roku za rok poprzedni i przedkładane Radzie Gminy Świerzno.

Rozdział VIII. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.